

Ovanliga *Cortinarius*-arter — en bildserie, del III

Karl Soop

Summary: A new *Cortinarius* from the subgenus *Sericeocybe* is described from Northern Sweden and illustrated in colour on the cover. The species was originally published in *Agarica* (Soop 1990).

Den nya spindling, som avbildas här i färg, upptäcktes så sent som 1988 av Hans-Göran Toresson och författaren, och publicerades i tidskriften *Agarica* (Soop 1990). "Upptäcktes" är emellertid ett osäkert ord i sammanhanget, ty flera av mina *Cortinarius*-kolleger uppger sig ha sett svampen utan att ha haft tid att ägna sig åt den, och detta är också mitt eget intryck från flera tidigare exkursioner. Arten har emellertid säkerligen inte tidigare publicerats. Den har fått sitt namn till minnet av vår mest folkäre mykolog: Nils Suber.

Det är en ganska kraftig spindling, som liknar en *Cortinarius paragaudis* Fr. (tegelbandad sp.) men med vitt velum. Den är hittills funnen endast i Norrland, men bör eftersökas i övriga delar av landet. Arten tycks föredra kalkrik granskog, men jag har en gång funnit den i tallskog.

Cortinarius (Sericeocybe) suberi Soop

Hatt 4-6,5 (10) cm; torr; svagt hygroman endast mot kanten, rund med tillplattad topp, sedan konvex med nedböjd kant; skinande vit som ung, fibrig, sedan ljus gråbrun med gulaktig mitt, till slut mer rödbrun; kanten gråaktig.

Fot 6,5-10 cm × 9-12 mm; klubblik, ofta kraftig, fylld; ljus gråbrun, täckt av ett vitt, silkiagt lager som absorberas vid tryck, och med tunna vita gördlar; bas mörkare gråbrun, upp till 28 mm; mycelbas vattnig, svagt violettonad.

Velum och cortina ljusgrå till vita, rikliga.

Lameller gråbruna, egg likfärgad; breda; fria; ganska glesa (L=44, l=1-2).

Kött grått till gråbrunt, mörkare marmorat; lukt och smak svaga, milda. Exsickata svartnande.

Sporer: 6,5-8 × 4,5-6 µm, trubbigt ellipsoida till subglobosa.

Reaktioner: NaOH och formalin ingen; NH₃ utlöser ett brunt pigment ur lamellerna.

Fynd: KS330 1988-08-17, Härjedalen, Sörviken, Hede i kalkrik granskog. KS333 (typkollekt) 1988-08-18, Dalarna, Östbjörka, Rättvik i kalkrik granskog. 1990-09-07, Härjedalen, Sånfjällets Nationalpark i kalkrik tallskog.

Trots avsaknaden av velumpigment kan artens samband med *C. paragaudis* vara mer än ytligt. Förutom liknande byggnad, har *C. suberi* sporer som ligger mitt mellan den senares båda varieteter (se diagram i den refererade artikeln), och andra mikrokaraktärer tyder också på släktskap. Man kan spekulera att *C. armillatus* (rödbandad sp.), *C. paragaudis*, och *C. suberi* bildar en serie i utvecklingen, där det röda antrakinson-pigmentet, som ursprungligen tillkommit för att skydda svampen mot insektsangrepp, successivt minskat. Man finner också ibland kollektioner av *C. paragaudis* med mycket litet rött i velum.

Systematiskt befinner sig *C. suberi* i undersläktet *Sericeocybe* (dit man också, i min mening, bör föra de nämnda släktingarna). Den bildar här en bro till undersläktet *Telamonia*, gruppen *Privigni*. För vidare diskussion och möjliga alternativa tolkningar av *C. suberi* hänvisas till min artikel i *Agarica*.

[Molekylära analyser har visat att *C. suberi* ingår i sekt. *Malachii*, där den står nära *C. malachus*, f. ö. morfologiskt ganska lik. De övriga, *C. armillatus* och *C. paragaudis* är genetiskt avlägsna inom sektionen *Armillati*.]

Referenser

Soop, K., 1990: The group *Cortinarius paragaudis* Fries in Sweden — *Agarica* 10/11 (19/20): 98-107.

Cortinarius suberi Soop, 1988-08-18, Dalarna, Östbjörka, Rättvik, KS-CO330 (typkollekt)